

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. V. Expediuntur reliqua ad objecti materialis Fidei notitiam
spectantia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

SECTIO QUINTA.

Expediuntur reliqua ad objecti materialis Fidei noticiam spectantia.

I. *Fueritne eadem semper Fides in Ecclesiâ.*

QUÆRITUR primò: Utrum eadem fuerit semper Fides, an successu temporis creverit: noviçue aliqui sint articuli revelati. Ad hujus quæstionis resolutionem tria distinguenda sunt Ecclesiæ tempora, status scilicet legis naturæ, legis scriptæ, & legis gratiæ. Dico itaque cum Sancto Thoma hic, q. 1. a. 7. Magistro in 3. Distinct. 25. D. Bonaventurâ a. 2. q. 1. & Doctores communiter, Fidem quoad substantiam non crevisse, sed eandem semper, ab ipsâ mundi origine fuisse.

II. *Fides eadem semper in Ecclesiâ existit ab ipso mundi exordio.*

Ratio est: nam, ut docet S. Thomas citatus, tota Fidei substantia in duobus illis articulis contineri videtur, quòd nimirum Deus sit, & quòd inquirentibus se remunerator sit; in his quippe duobus, inquit S. Thomas, includuntur implicitè præcipua quæque circa Deum, ejusque providentiam; in primo siquidem, in esse scilicet divino, juxta S. Doctorem, continentur omnia, quæ credimus in Deo æternaliter existere, in quibus etiam beatitudo nostra objectiva consistit: in Fide autem de providentiâ illa omnia media includuntur, quæ de factò Deus ad salutis æternæ adeptionem ordinavit, & inter alia Incarnatio, & passio Christi, quia hæc de factò Deus ad æternæ vitæ consecutionem hominibus paravit, quamvis non hæc, sed alia media ad hunc effectum parare potuisset, tunc autem, non Incarnatio, & passio, sed illa alia media fuissent implicitè credita. Dixi in his duobus contineri præcipua, minora enim quædam non videntur in iis includi.

Ad Fidem de providentiâ spectant illa omnia, quæ Deus de factò ad hominum salutem providit.

III. *Quo sensu eadem fuerit antiquorum fides, & nostra, seu ante, & post Christum.*

Hoc ergò modo, de Fide scilicet implicitâ, intelligendus est S. Irenæus lib. 4. cap. 13. S. Augustinus epist. 51. & alii ex Patribus, dum dicunt eandem fuisse antiquorum, seu viventium ante Christum, Fidem, & nostram. Imò multi tam ante, quam post diluivium explicitam Incarnationis Verbi, & præcipuorum, quæ nos jam credimus, mysteriorum Fidem habuerunt. Sic Joan. 8. vers. 56. de Abrahamo dicit Christus: *Exultavit ut videret diem meum: vidit, & gavisus est.* De Davide etiam dicit idem Christus Matth. 22. v. 44. *David in spiritu vocat eum Dominum.* Adamum insuper in statu Innocentiæ explicitam Incarnationis Christi Fidem habuisse ostendit ex communi Patrum sententiâ Suarez tom. 1. in 3. par. q. 1. in Comment. a. 3. & probatur ex illo Gen. 3. vers. 15. *Ipsa conteret caput tuum, &c.* Ex his ergò constat, semper in Ecclesiâ in primariis quibusdam personis fuisse Fidem Christi, etiam explicitam, omnes tamen passim hanc non habebant: Sic S. Gregorius homiliâ 16. in Ezechielem: *Dei cognitio, inquit, quæ in vatribus spiritualibus fuit nota, toti populo Hebræorum non fuit: nam omnipotentem Deum, sanctam videlicet Trinitatem, cum Prophetæ predicarent populus ignorabat, solum Decalogum tenebat in Fide, legem Trinitatis nesciens.*

Primariis quidam vi-ri omni Ecclesiâ tempore habuerunt, Fidem Christi explicitam.

IV. *Fides tempore Apostolorum quoad multa videtur crevisse.*

Tempore Apostolorum quoad multa crevisse videtur Fides: Unde Apostolis plurimæ veritates circa Sacramenta novæ legis, Ecclesiasticam Hierarchiam, &c. revelate sunt, quæ tamen semper non fuerunt expressè in Ecclesiâ cognitæ.

Apostoli itaque, utpote primitias spiritus habentes, longè perfectissimam habuerunt mysteriorum Fidei cognitionem, nullusque ex Doctorebus, qui eos secuti sunt, eos hac in parte superarunt: imò ut affirmat Suarez hic; Disp. 2. sect. 6. n. 10. à Theologis communiter temerarium censetur asserere Doctores Ecclesiæ, Apostolis posteriores, perfectiùs Fidei mysteria cognovisse, quàm cognoverint Apostoli. Quod verò Apostoli hæc omnia perfectissimè sciverint, probatur inprimis ex illo Joan. 14. v. 26. ubi de Spiritu sancto dicit Christus, *Ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, quacumque dixerò vobis.* Idemque habetur Joan. 16. v. 13. *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Joan. etiam 15. v. 15. ait Christus: *Omnia quacumque audivi à Patre meo, nota feci vobis.* Hinc etiam Apostolus ad Ephesios 1. v. 8. sic loquitur: *Secundum divitias gratiæ ejus, quæ superabundavit in nobis, in omni sapientiâ & prudentiâ.* Idem in hunc locum ad Ephesios docet S. Ambrosius, S. Augustinus, S. Anselmus, & alii Patres. Ad quam rem Tertullianus cap. 22. de Præscript. *Quis, inquit, integræ mentis credere potest, aliquid eos ignorasse, quos Magistros Dominus dedit.*

Nullis ex Doctorebus Apostolis posterioribus perfectiùs Fidei mysteria cognoverunt, quàm ipsi.

Horum tamen omnium cognitionem non simul, & in ipso statim die Pentecostes habuerunt Apostoli, sed alia & alia ipsis decursu temporis innotuerunt: Petrus siquidem Actorum 10. revelationem accepit de conversione gentium, Actorum etiam 15. refertur quo pacto habitum sit primum Concilium circa cessationem legalium, & post longam deliberationem decretum est ut cessarent: non ergo statim ab initio hæc omnia Apostolis erant explorata.

V. *Mysteria Fidei non omnia simul, sed successivè Apostolis innotuerunt.*

Quæres secundo, Utrum possit etiamnum Ecclesiâ condere novos articulos Fidei, sumendo latè articulum Fidei juxta dicta Sectione præcedente, num. II. pro quacumque veritate per Fidem divinam credendâ. Respondetur, propriè loquendo non posse, sicque nec modo crecentur articuli Fidei. Quamvis enim multa per infallibilem, quam habet, auctoritatem definire possit, posterioribusque hisce sæculis definiverit Ecclesiâ ac Fide divinâ credenda proposuerit, quæ antea non fuerunt hoc modo definita, nec proposta; hoc tamen non est propriè novum Fidei articulum introducere, tum quia nihil jam definit Ecclesiâ, quod olim Apostoli, qui juxta dicta num. 4. habebant plenitudinem Spiritus, explicitissimamque rerum ad Fidem spectantium noticiam, explicitè perfectissimèque non cognoverint: tum quia licet particularia quædam hisce etiam sæculis definiat Ecclesiâ, ut hoc vel illud Concilium esse legitimum, & infallibilis auctoritatis, hunc esse verum Pontificem, & Caput Ecclesiæ, & id genus alia, hæc tamen omnia non ex novâ aliquâ revelatione definit, sed ex generali quadam Fidei veritate Apostolis priùs revelatâ (ut omne Concilium eo quo debet modo congregatum, esse legitimum, omnem Ecclesiæ Romanæ Episcopum, esse verum D. Petri successorem, totiùsque Ecclesiæ Pastorem) per discursum deducit: sicque non eâ ratione novos Fidei articulos condit posterior Ecclesiâ, sicut eos condiderunt Apostoli, qui non per disquisitionem & discursum, ac dependentiam ab aliis articulis revelatis, sed immediatè per revelationem à Deo acceptos Ecclesiæ credendos proposuerunt. Nonnulli tamen, ut Valentia, Tannerus Disp. 1. q. 1. dub. 7. n. 213. & alii, quæstionem esse putant

VI. *Possitne modo Ecclesiâ novos condere articulos Fidei.*

Duabus de causis nequit jam Ecclesiâ novos Fidei articulos condere.

Posterior Ecclesiâ dum veritates Fidei definit, illas ex priùs revelatis deducit.

TOM. II. de nomine, utrum dici possit novos jam aliquos Ecclesiam habere aut credere articulos, ab Apostolis explicitè non creditos.

SECTIO SEXTA.

An inter objecta credenda, seu veritates Fidei sit aliquis ordo.

I. *Duplex consideratio objectorum Fidei, in esse rei, & in esse credibilis.*
QUAMVIS, ut supra diximus, veritates Fidei, sive eæ create sint, sive increate, æquè omnes sint credibiles, utpote quæ divinam auctoritatem æqualiter sibi habent applicatam, nec firmius aut certius uni quis adhareat, quam alteri; quidam tamen inter eas reperitur ordo. Quis ergò qualisvè hic ordo sit, hoc loco est declarandum. Considerari verò hæc objecta seu veritates possunt, tum in esse rei, tum in esse credibilis, & de utroque aliquid dicendum.

II. *Inter Fidei veritates multiplex ordo reperitur.*
 Si ergò veritates Fidei in esse rei spectentur, triplex præcipuè numeratur in iis ordo, dignitatis, causalitatis, & temporis. De primo nulla est difficultas, Deus enim, circa quem multi sunt Fidei articuli, dignior infinitis est objectis creatis. Quoad causalitatem similiter res videtur clara, idque duobus modis, tum in genere causæ efficientis, Deus siquidem omnium reliquorum objectorum, Fideique veritatum in rebus creatis est causa effectiva, & physica: tum etiam in genere causæ quasi formalis; unum quippe objectum creditum, seu veritas Fidei, est remotè saltem ratio quædam assentiendi alteri, & ad illam credendam, aliquo modo determinat. Tandem quoad ordinem temporis, æterna hoc modo antecedunt temporalia.

III. *Objecta in propositionibus Fidei, diversi de se invicem modis prædicantur.*
 Ut autem res hæc melius intelligatur, notandum varias fieri posse comparationes, quibus Fidei objecta de se invicem prædicantur; primò enim & præcipuè divina prædicantur de divinis, ut cum dicimus: *Sanctissima Trinitas est æterna, immensa, omnipotens: Spiritus Sanctus procedit à Patre & Filio, Deus erat Verbum, &c.* has autem Fidei veritates certum est ordine dignitatis esse primas. Secundò; objecta create de increatis, aut è contra increata de creatis dicuntur, ut *Deus est homo, Deus creat, Verbum incarnatur, &c.* contrario: *Homo erat Deus, &c.* familia: hæc verò propositiones sunt secundæ quoad dignitatem, utpote quæ ex objectis partim creatis constant. Tertium demum, & infimum veritatum Fidei genus est, quando creatum dicitur de creato, ut *Cain occidit Abelem, Noè erat vir justus, &c.*

IV. *Verum inter objecta materialia Fidei datur ordo dependentiæ.*
 Jam verò si hæc objecta considerentur in esse credibilis, non levis est difficultas, utrum inter objecta materialia Fidei sit aliquis ordo dependentiæ, & unum credibile sit prius alio, seu, quod aliis terminis inquiri solet, an detur inter materialia objecta primum credibile, à quo nimirum objecta cætera in esse credibilis dependeant. Materialia autem objecta hæc sumimus prout distinguuntur à formali.

V. *Inter objecta materialia Fidei nullus est ordo in ratione credibilis.*
 Verius mihi hæc in parte videtur, inter objecta Fidei merè materialia nullum dari ordinem in esse credibilis, sicque non dari primum aliquod credibile, seu objectum materiale, à quo creditio actus credendi alia dependeat: & universim existimo nullum objectum materiale Fidei ad aliud credendum præsupponi. Ratio est: nullum siquidem ex objectis materialibus Fidei est ex natura rei prius alio in ratione credibilis, ita nimirum,

ut nisi hoc prius credatur, alia credi non possint: cum ergò Deus, quicquid revelat, revelet liberè, potest quodcumque velit objectum prius revelare, & intellectus illud credere.

Dices: nullum omninò objectum credi potest fide divinà, nisi quis credat, & Deum esse veracem, seu nec falli posse, nec fallere, & cum hoc objectum de facto revelasse: ergò hæc duo objecta sunt duo principia, quibus innititur cuiuscumque mysterii Fides, & consequenter ante credi debent, quàm possint credi alia. Sed contra: nos enim loquimur tantum de objectis materialibus Fidei, veracitas autem & dictio sunt objectum formale, seu ratio cur alia credantur, sicque nil mirum si prius credi debeat, quàm reliqua.

Secundò tamen videtur dici posse; licet quisquis credit objectum aliquod, futurum scilicet diem iudicii quia Deus dixit, credere necessario debeat Deum hoc dixisse, non tamen videtur requiri, ut actu alio Fidei hunc actum antecedente, istud credat, sed sufficit ut per eundem actum quo propter divinam dictionem credit futurum iudicium, credat etiam hoc Deum dixisse: etiam si in primâ Fidei generatione contrarium frequenter contingat. Hoc verò maxime sequi videtur in illâ sententiâ, quæ asserit motiva Fidei, non essentialiter, sed moraliter tantum cum objecto revelato, ejusque revelatione connecti, ergò non requiritur, ut actu alio prævio Fidei hæc Dei dictio credatur, sed sufficit ut eadem operatione in actu exercito unâ credatur cum objecto materiali, quod de actu, quo creditur ipsa dictio Dei, necessario est asserendum, alioquin ibitur in infinitum. Idem suo modo dici etiam posse videtur de veracitate, seu infallibili Dei auctoritate in dicendo. Objectum tamen formale est saltem ratione, & aliquo modo naturâ prius materiali; cum hoc propter illud credatur, non è contra. Sed hæc de re postea recurret sermo, ubi de objecto formali Fidei, veracitate nimirum & dictione Dei disputabitur.

Dices secundò: quædam magis, quàm alia sunt necessario ad salutem adeptionem credenda, ergo aliquis inter hæc objecta est ordo. Distinguo consequens: est aliquis ordo quoad necessitatem, concedo consequentiam; prioritatis quoad credibilitatem, nego; quoad aptitudinem namque ad credendum, hæc à se invicem planè sunt independentia, unde si Deus objectum minus necessarium prius revelaret, posset prius credi. Quamvis etiam inter objecta materialia unum sit objectum attributionis, sicque ordo quidam dignitatis, & relationis, cum objecta attributa ad objectum attributionis referantur, non tamen est ordo prioritatis ad credendum, ita ut si Deus revelet objectum aliquod attributionis, credi nequeat nisi prius reveletur & credatur objectum attributionis. Licet ergo inter objectum formale Fidei, veracitatem scilicet & dictionem Dei, & materialia sit ordo aliquis dependentiæ, seu illationis, juxta dicta num. 6. & 7. cum materiale credatur propter formale, nempe dies iudicii propter veracitatem & dictionem divinam, non hæc propter diem iudicii; inter objecta tamen materialia hujuscemodi ordo non reperitur.

Quæret tandem hic aliquis, si hæc objecta formalia inter se comparentur, veracitas scilicet & dictio, utrum ex his objectis sit prius? Suraez hic, Disp. 2. Sect. 4. num. 14. ait, in esse

VI.
Veracitas, & dictio Dei ad omne objectum credendum sunt necessaria.

VII.
Non videtur necessarium, ut actus Fidei supponat veracitatem & dictionem Dei prius creditam.

Quidni sufficit, ut dictio & veracitas eodem tantum actu credantur cum objecto materiali.

VIII.
Objecta magis ad salutem scitu necessaria, non sunt priora in ratione credibilis.

Objectum attributionis est prius dignitate, non credibilitate.

IX.
Quodnam ex objectis formalibus sit prius, veracitas, an dictio.